

ARHIVI I ETIKA

Živana Hedbeli*

UDK: 930.25:174

Živana Hedbeli: Arhivi i etika. Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja. Zbornik referatov z dopolnilnega izobraževanja, Maribor 7/2008, str. 125-132.

Izvirnik v hrvaščini, izvleček v hrvaščini in angleščini, povzetek v angleščini.

Rad objašnjava osnovne pojmove, razmatra odnos etike i arhiva, temeljenje vrijednosti, kao i zašto je arhivima i arhivistima potrebna etika. Etika treba dati odgovor na pitanje što je u danoj situaciji ispravan postupak. 1996. g. arhivska je zajednica usvojila svoj prvi etički kodeks. Određene situacije teško je riješiti pozivanjem na odredbe Kodeksa i prepuštene su savjesti svake osobe.

UDC: 930.25:174

Živana Hedbeli: Archives and Ethics. Technical and Field Related Problems of Traditional and Electronic Archiving. Conference Proceedings, Maribor 7/2008, pp. 125-132.

Original in Croatian, abstract in Croatian and English, summary in English.

This paper explains basic terms, elaborates relations between ethics and archives, basic values, why ethics is necessary to archives and archivists. Ethics should answer what is the correct action for a certain situation. In the year 1996 archival community has adopted its very first Code of ethics. Certain situations are difficult to be solved using the Code of Ethics orders and are left to each person's conscience.

Ključne besede: arhivi, etika, kodeks etike, človekove pravice.

Etika je područje kojem se arhivistika počela baviti relativno nedavno, te je cilj izlaganja objasniti temeljne pojmove, razmotriti odnos etike i arhiva, elaborirati što je etički kodeks, zašto je arhivima potrebna etika, potaknuti kolege u regiji (i šire) na razmišljanje o *arete*¹, u želji da zajednički unaprijedimo struku koju dijelimo, i do koje nam je stalo.

DEFINICIJE TEMELJNIH POJMOVA

Iako svi znamo što su arhivi, arhivisti, arhivistika i etika, ponovit ću njihove definicije. Arhivi su ustanove za čuvanje, zaštitu, obradu i korištenje arhivskoga gradiva koje mogu biti javne i privatne.

Prema hrvatskom arhivskom zakonu, stručne arhivske poslove obavlja stručno osoblje u zvanjima: arhivski tehničar, viši arhivski tehničar, arhivist, viši arhivist i arhivski savjetnik.

* Dr. Živana Hedbeli, diplomirani historičar i arheolog, arhivist-specijalist, Ured za opće poslove Hrvatskoga sabora i Vlade RH, voditeljica Pismohrane, Markov trg 3, 10000 Zagreb, Hrvatska.

Rad se temelji na predavanju Archival Ethics kojeg je autorica 17.10.2007. održala polaznicima International Institute for Archival Science of Trieste and Maribor Autumn Archival School 2007 (Post Graduate Training Course on Archival Science and Electronic data Management), Trieste - Italy, 15.-25.10.2007.

¹ *Arete, ili izvrsnosti, tumači se i kao mjera sposobnosti osobe da dobro izvede neku specifičnu djelatnost.*

Osobno, među arhiviste ubrajam i djelatnike koji rade u pismohranama (registraturama), te nastavno osoblje koje na fakultetima i učilištima predaje arhivistiku. Prema jednoj definiciji arhivistika je znanost o arhivima. Arhivistika je disciplina o organski nastalim cjelinama i arhivskim dokumentima kao sastavnim dijelovima tih cjelina, koja istovremeno uči po kakvim se kriterijima arhivsko gradivo najsvrsishodnije oblikuje i organizira kako bi postalo prikladno za korištenje. Ona razmatra pravne norme na kojima počiva rad u arhivima i arhivska služba uopće, a u krajnjoj konzekvenci ima zadaću stvoriti spoznajne i metodičke pretpostavke koje će opravdati egzistenciju arhiva u suvremenom društvu.

Etika je grana filozofije, definira se kao znanost o ponašanju, koja traži idealni oblik ispravnog ponašanja, razmatra način na koji se ljudi ponašaju jedni prema drugima, bavi se poštenjem, odgovornošću, traganjem za savršenstvom, lojalnošću, integritetom i građanskom odgovornošću, definira i opisuje valjano ponašanje osobe. Cilj etike je spoznaja radi svjesnoga i odgovornoga djelovanja.

Etiku zanima je li nešto dopustilo ili ne, i koja načela čine pozadinu ideje dobra i zla. Etika objašnjava načela na kojima su ispravni postupci zasnovani, ali ne daje pravila za svaki pojedini slučaj. Pod etikom podrazumijevano načela pravilnog ili dobrog ponašanja, sustav vrijednosti, pravila ili standarde koji reguliraju ponašanje članova jedne zajednice.

Etika nam pomaže naći odgovor na pitanje: Kako trebamo raditi? Etika definira i pojašnjava načela koja rješavaju etičke dileme, pomaže rasuđivanju, razmišljanju koji prethodi akciji (donošenju odluke).

Moral² se manifestira u vrijednosnom procjenjivanju ljudskih postupaka i htijenja kao pozitivno ili negativno vrijednih, pri čemu se prve odobrava, želi, preporučuje..., a druge osuđuje, zabranjuje... Moral se bavi motivima djelovanja. Uobičajeno moralno pitanje je „Što trebam učiniti?“, te potom „Zbog čega?“ Svrha etike nije ljude učiniti moralnima, nego pomoći osobama u donošenju boljih odluka, a odlučivanje je suština moralnog ponašanja. Temeljni preduvjeti moralnog ponašanja su svijest³ i sloboda⁴.

Etika nije istovjetna s pravom. Pravo uspostavlja i definira proces održavanja minimalne razine društvenog reda, odnosno minimalni standard društveno prihvatljivog ponašanja. Zakon poštujemo jer ćemo u protivno snositi sankcije. Zakoni se bave posljedicama djelovanja, a ne motivima. Kad namjerno i svjesno prekršimo odredbe nekog zakona, odredbe koje nešto zabranjuju ili naređuju, krivi smo i očekujemo kaznu.

Etika se ne bavi poštivanjem zakona, ono se podrazumijeva. Područje etike nisu korupcija, mobbing, nezakonit i nepravilan rad. Iako su te sve pojave i neetične, njima se bavi zakon, a ne etika. Zakon se bavi krivicom, moral odgovornosti, odnosno svjesnosti pojedinca.

² Iako se koriste kao istoznačnice moral i etika nisu jedno te isto, moral dolazi od latinske riječi običaj, dok etika dolazi od grčke riječi karakter, moral se više odnosi na običaje i postojeću praksu, dok se etika više odnosi na razmatranje ovih postupaka.

³ Sposobnost razmišljanja i rasuđivanja o svijetu koji nas okružuje.

⁴ Sposobnost osobe da sačuva svoj integritet protiv sile, odnosno njezina sloboda izbora/volje, jer bez slobode volje ne može biti ni moralne odgovornosti.

Odgovornost je kada preuzimamo sve posljedice naših djela, i one koje unaprijed ne znamo, nismo ih svjesni da se mogu desiti, ne namjeravamo ih učiniti, ali se ipak dese. Zakon treba poštivati, a etika vodi i usmjerava tamo gdje je zakonska regulativa ograničena ili dvosmislena.

VRIJEDNOSTI, VRLINE I NAČELA

Etika se bavi vrlinom. Sposobnost razlikovanja dobra od zla temeljna je odlika čovjeka. Čovjekov izbor je onaj između dobrog i lošeg. Pitanje je i tko određuje što je dobro, odnosno loše. Etika može biti autoritativna.

U toj etici autoritet utvrđuje što je dobro za čovjeka i postavlja zakone i norme ponašanja. Autoritativna etika negira čovjekovu sposobnost da zna što je dobro, a što zlo. Onaj tko postavlja normu uvijek je autoritet koji nadilazi pojedinca, sustav je zasnovan na strahu od autoriteta. Autoritet proglašava poslušnost glavnom vrlinom, a neposlušnost glavnim grijehom. U humanističkoj etici sam čovjek je onaj koji postavlja normu i koji je subjekt normi, on je njihov formalni izvor ili regulativna sila i njihov sadržaj.

Dobro je ono što je dobro za čovjeka, a zlo je ono što mu šteti. Dobro u humanističkoj etici jest potvrđivanje života, razvijanje čovjekovih snaga. Odgovornost prema vlastitom postojanju je vrlina. Zlo dovodi do sakaćenja čovjekovih snaga, neodgovornost prema sebi je porok.

Opstanak svakog društva ovisi o poštivanju njegovih pravila i slijeđenju vrlina. Dobro je ono što je odobrila dana društvena grupa ovisno o svojim temeljnim potrebama i uvjetima života. Kvalitete koje kotiraju visoko u djelovanju jednog društva postaju dio njegovog etičkog sistema: u ratničkom društvu vrline su hrabrost i inicijativa, u ratarskom strpljivost i korisnost, u modernom proizvodnosti....

Nema univerzalnih etičkih načela koja vrijede u svako doba i za svako društvo, različita društva stvaraju različite pojmove „dobrih“ ili „ispravnih“ postupaka. Dobro u ratu, nije dobro u miru, ispravan postupak petogodišnjaka ne mora biti i ispravan postupak osobe od 50 godina. Etičke norme se razlikuju i od klase do klase. Funkcija je etičkog sustava svakog danog društva održavanje života tog društva. Etički stavovi nisu neosporno i vječno istiniti, oni se moraju i mogu revidirati.

Etika treba dati odgovor na pitanje što je u danoj situaciji ispravan postupak. Ta se odluka temelji na vrijednosti, te moramo znati koja nam je najviša vrijednost. Temeljno pitanje u etici je pitanje vrijednosti⁵, što je dobro, a što je loše. Vrijednost je sastavni dio svih aspekata ljudskog života.

Temeljne vrijednosti svih naroda izražene su u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima. Deklaracija je usvojena i proglašena na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda 10. prosinca 1948. godine. Deklaracija se temelji na osnovnih načelima iz kojih proizlaze ljudska prava: sloboda, jednakost, tolerancija, solidarnost, univerzalnost i neotuđivost. Deklaracija proglašava za najveću težnju svih ljudi izgradnju svijeta u kojemu će ljudska bića uživati slobodu govora i uvjerenja, te biti pošteđena straha i neimaštine.

⁵ Etika se bavi vrijednostima - ne onim što jeste, nego onim što treba biti. Npr., nemarno vođeni dosjei fondova jesu sadašnja činjenica, što ne treba nastaviti - ono što jeste nije opravdanje da ne bude kako treba biti.

Po meni, za rad arhiva naročito su važni slijedeći članci Deklaracije:

- Članak 1. Sva su ljudska bića rođena slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima.
- Članak 3. Svatko ima pravo na život, slobodu i osobnu sigurnost.
- Članak 8. Svatko ima pravo na djelotvorna pravna sredstva putem nadležnih nacionalnih sudova, zbog djela kojima se krše osnovna prava koja su njemu/njoj zajamčena u ustavu ili zakonu.
- Članak 12. Nitko ne smije biti izvrnut samovoljnom miješanju u njegov/njezin privatni život, obitelj, dom ili prepisku, niti napadima na njegovu/njezinu čast i ugled.
- Članak 17. Svatko ima pravo na vlasništvo.
- Članak 19. Svatko ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja.
- Članak 21. Svatko ima pravo sudjelovati u upravi svoje zemlje.
- Članak 26. Svatko ima pravo na obrazovanje.
- Članak 27. Svatko ima pravo slobodno sudjelovati u kulturnom životu zajednice.

ETIČKI KODEKS⁶

Kako bi se neki postupak ocijenio kao moralno dobar ili loš, potrebno je imati mjerilo, kriterije po kojima se sudi ili mjeri, sa kojima se uspoređuje. Ti se kriteriji ispostavljaju u obliku normi ili pravila. Norma je latinska riječ i znači pravilo. Pravilo formulira ili izražava jedan određeni način postupanja za danu situaciju. Norma je uzor ili model. Redovito ažuriranje etičkog kodeksa bilo koje struke se podrazumijeva, jer ni jedan kodeks nije zadan jednom za svagda.

Moralni kodeks pojedine struke (profesije) potreban je za samu, danu profesiju, društvo u cjelini i pojedince koji, na ovaj ili onaj način, stupaju u interakciju s tom strukom. Glavna je svrha etičkog kodeksa podići razinu profesionalne prakse.

Kodeks ne uči što je dobro, a što loše, već nudi prihvatljive sugestije za složene etičke probleme. Kodeks je mjerilo ponašanja i podsjetnik profesionalne odgovornosti, on formalizira standarde ponašanja. Kodeks je sustavna zbirka standarda koji određuju ponašanje pripadnika profesije. Etički kodeks definira načela na kojima se praksa temelji, tako da oni koji rade u danoj oblasti mogu shvatiti zahtjeve profesije i odgovoriti na njih.

Etički kodeks opisuje idealnu praksu, on je iznad zahtjeva svakodnevnog rada, prevazilazi minimum, preciznije određuje što uraditi kako bi se došlo do maksimalnih rezultata. Etički ideal nije zamjena za profesionalnost, on je proširuje. Ipak, postojanje etičkih normi nije dostatno, pored toga treba postojati volja pojedinca da bude moralno dobra osoba, a temeljna je pretpostavka da ona/on pojedinac ima slobodu izbora.

Etički kodeks usmjerava aktivnosti u profesiji i pomaže arhivistima u ispunjavanju profesionalnog života, kodeks pomaže arhivistima u unapređenju

⁶ Arhivsko se poslovanje preklapa s uredskim, te arhivisti trebaju poznavati kodeks uredskih djelatnika, jedan je donijela ARMA International. Arhivisti su informacijski stručnjaci, članice Europskog vijeća informacijskih društava usvojile su Etička načela za informacijske stručnjake. Arhivisti su javni i državni službenici, te trebaju poštivati norme koje reguliraju etičko ponašanje osoba čiji rad plaćaju poreski obveznici (proračun).

„života“ arhivske zajednice, pomaže im ustanoviti koja od svih mogućih odluka daje najbolje rezultate u odnosu na povjereni zadatak (dužnost).

Etički kodeks štiti od arhivskih usluga koje bi bile ispod standarda, usmjerava arhivisti pri ispunjavanju njihovih obveza. Svrha kodeksa je pomoći arhivu da od onoga što jeste postane ono što želi biti. Etički kodeks treba štiti arhive i arhiviste kada su njihovo ponašanje ili programi dovedeni u pitanje.

ZAŠTO JE ARHIVISTIMA POTREBNA ETIKA?

Profesionalna etika primjenjuje opće moralne standarde na određeno profesionalno tijelo. Svaki je zaposlenik pripadnik neke specifične djelatnosti, te ima odgovornost prema društvu i okolini uopće, što se regulira etikom profesije.

Etički standardi nisu očigledni sami po sebi, treba ih opisivati i objašnjavati. Proučavanje etike pomaže u definiranju svrhe profesije, etika treba omogućiti razumijevanje temelja postupaka dane struke. Etika pomaže arhivistima u načinu na koji ispunjavaju svoje odgovornosti i dužnosti.

1996. g. arhivska je zajednica usvojila svoj prvi etički kodeks. Kodeks tvori 10 članaka⁷. Prvi članak Kodeksa praktički određuje najvišu vrijednost arhivista: čuvati integritet arhivskog gradiva.

Kodeksu, po meni, nedostaje proklamacija, koliko god ona naizgled bila samorazumljiva, kako je i arhivistima najviša vrijednost poštivanje najtemeljnijeg ljudskog prava: prava na život. Zamislimo situaciju u kojoj uklanjanje određenog dokument spašava nečiji život. Iako se takav postupak kosi s prvim člankom Kodeksa, i predstavlja kršenje zakona (za što se prema arhiv. zakonu RH može dobiti i

⁷ 1. Arhivisti čuvaju integritet arhivskog gradiva i na taj način pružaju jamstvo da ono predstavlja trajno i pouzdano svjedočanstvo prošlosti.

2. Arhivisti vrednuju, odabiru i čuvaju arhivsko gradivo u njegovom povijesnom, pravnom i administrativnom kontekstu, poštujući dakle načelo provenijencije, čuvajući izvorne odnose među zapisima i omogućavajući da se oni jasno uoče.

3. Arhivisti čuvaju vjerodostojnost zapisa tijekom postupka obrade, zaštite i korištenja.

4. Arhivisti osiguravaju da zapisi budu stalno dostupni i razumljivi.

5. Potrebno je da arhivisti dokumentiraju svoje postupke pri obradi arhivskoga gradiva i da budu u stanju opravdati ih.

6. Arhivisti se zalažu za što širu dostupnost gradiva i pružaju usluge svim korisnicima bez razlike.

7. Arhivisti poštuju i slobodu pristupa i privatnost, i postupaju unutar granica zakonskih propisa koji su na snazi.

8. Osobito povjerenje koje im je poklonjeno arhivisti koriste na dobro svijui i ne služe se svojim položajem za vlastitu ili bilo čiju neopravdanu korist.

9. Arhivisti nastoje postići najbolju stručnu razinu sustavno i stalno obnavljajući svoje znanje s područja arhivistike i dijeleći s drugima rezultate svojih istraživanja i iskustava.

10. Arhivisti unapređuju zaštitu i korištenje svjetske arhivske baštine kroz suradnju s pripadnicima vlastite i drugih struka.

zatvorska kazna), postoji li osoba koja bi čuvanje integriteta gradiva pretpostavila bilo čijem životu?

Kodeks ne nudi pomoć kod dileme jesu li arhivisti prvenstveno odani: istini ili poslodavcu? Npr., istaknuti se političar, kandidat za predsjednika države, u TV emisiji hvali kako nikada nije prekršio zakon. U arhivu ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) postoji dosje kandidata - dokazi da je prekršio zakon. Prema odredbama MUP-a ti su podaci povjerljivi, čime se štiti privatnost osobe, no činjenica jest kako političar (javna osoba) ne govori istinu i da MUP-ov arhivist to može dokazati.

Ukoliko stvar iznese u javnost arhivist će izgubiti posao, ako ne i biti sudski gonjen. Kako arhivistu u ovakvoj situaciji pomaže etički kodeks iz 1996.? Koju će odredbu primijeniti ne bi li opravdao iznošenje podataka u javnost? Ukoliko dobije otkaz, i njegove kolege mu pruže podršku kako bi se otkaz poništio, na kojoj će odredbi kodeksa temeljiti svoju podršku?

Krajem II. tisućljeća Martha Cooley objavila je knjigu «Arhivist» koju je arhivska zajednica vrlo dobro primila, i često citira. Knjiga govori o moralnoj i ljudskoj dilemi jednog arhivista koji obrađuje zatvoreni osobni fond prijateljice pjesnika Tomasa Eliota.

U fondu se nalaze Eliotava pisma za koja je on sam tražio da budu uništena, a dilema arhivista je treba li pisma otvoriti javnosti ili ih uništiti (čime poštuje Eliotovu volju i želje). U arhivima rade i zaposlenici koji nisu arhivske stručno osoblje, npr. vozači koji prevoze gradivo, čistačice..., pitanje je odnose li se odredbe Kodeksa na sve zaposlenike arhiva ili samo na stručno osoblje? Dom svih bića je zajednički - planeta Zemlja. Kodeks nema ni jedne odredbe o odnosu očuvanja Zemlje i arhivske struke.

Navedene situacije teško je riješiti pozivanjem na odredbe Kodeksa i prepuštene su savjesti svake osobe.

UMJESTO ZAKLJUČKA

Ne postoji univerzalni etički kodeks, no neke su vrijednosti, zbog svoje široke prihvaćenosti, univerzalnije: život, istina, sloboda, jednakost... Etički kodeks dane struke treba biti usklađen s univerzalnim vrijednostima. Svaka jedinka ima svoje, vlastite vrijednosti. Ispunjenost, zdravlje i sreća osobe ovise o usklađenosti etičkog kodeksa (i prakse) struke kojoj pripada s njenom osobnom etikom.

U razmišljanju kako uskladiti ove razine vrijednosti mogu nam pomoći odgovori na pitanja: Zašto postoje arhivi? Što arhivi rade? Koja je razina etičkog ponašanja moje struke? Kako je mogu povisiti? Odgovaraju li standardi struke kojoj pripadam mojim standardima, i ako ne, kako ja to mogu promijeniti? U što vjerujem? Za što sam se spremna/an založiti? Zašto sam arhivist/ica?

LITERATURA I IZVORI

- ARCHIVUM. vol. XLV, 2000.
- Arendt, H. *O zlu : predavanje o nekim pitanjima moralne filozofije*. Naklada Breza, Zagreb, 2006.
- ATLANTI, br. 1-2, 2006.
- Code of Professional Responsibility, <http://www.arma.org/about/overview/ethics.cfm>.
- Cooley, M. *The Archivist*. <http://www.amazon.com/Archivist-Novel-Martha-Cooley/dp/0316158461>.
- Drobnyak, V. *O nužnosti vsestranskega odpiranja arhivske stroke*. 5. zbornik referatov dopolnilnega izobraževanja s področij arhivistike, dokumentalistike in informatike v Radencih od 5. aprila do 7. aprila 2006. Maribor : Pokrajinski arhiv Maribor, 2006., str. 28-35.
- Ethical principles for information and documentation professionals, <http://www.aslib.co.uk/ecia/principles.html>.
- Etički kodeks arhivista. Hrvatski državni arhiv : Zagreb, 1997.
- Etički kodeks državnih službenika, Narodne novine (NN) 49/2006, <http://www.nn.hr/sluzbeni-list/sluzbeni/index.asp>.
- Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, NN - MU 18/1997, <http://www.nn.hr>.
- Fromm, E. *Čovjek za sebe : istraživanje o psihologiji etike*. Naprijed : Zagreb, 1980.
- Što je istina? (Vaclav Havel) / What is truth?. Arhivski vjesnik. god. 50/2007, str. 181-183.
- Hedbeli, Ž. *Arhivi, korupcija i mobbing*. Atlanti, vol. 15. br. 1-2/2005, (CD-rom).
- Keeping archives. 2nd ed. Port Melbourne : D. W. Thorpe, 1993.
- Ketelaar, E. *Professional Ethics: The Moral Defence of the Archivist*. October 1998, <http://www.ucd.ie/archives/html/conferences/cyber4.htm>.
- Knežević, Đ. *Skorojevići : nova društvena elita*. Novi list : Pogled, 15.9.2007., str. 3.
- Kožar, A. *Arhivistička etika društava u tranziciji*. 4. zbornik referatov dopolnilnega izobraževanja s področij arhivistike, dokumentalistike in informatike v Radencih od 6. aprila do 8. aprila 2005. Maribor : Pokrajinski arhiv Maribor, 2005., str. 448-454.
- Lasić, I. *Sustav u vidu tragedije*. Feral Tribune. 8.2.2008., str. 20-21.
- Muzeji i etika / uredio Gari Edson. Beograd : Clio, 2003.
- Opća deklaracija o ljudskim pravima, <http://www.human-rights.hr/deklaracija.htm>, http://www.amnesty.hr/stranica.php?sifra_str=opca_deklaracija.
- Pavičević, V. *Osnovi etike*, Beograd : BIGZ, 1974.
- Priručnik iz arhivistike. Savez društva arhivskih radnika Jugoslavije : Zagreb, 1977.
- Robinson, D., Garrat, C. *Etika za početnike*, Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2006.
- Talanga, J. *Uvod u etiku*. Zagreb : Hrvatski studiji, 1999.
- Tugendhat, E. *Predavanja o etici*. Zagreb : Naklada Jesenski i Turk, 2003.
- Urbanija, J. *Pomen etičnih načela za oblikovanje profesionalne identitete*. Sodobni arhivi 2003., str. 106-111.
- Zakon o arhivskom gradivu i arhivima, NN 105/97, 64/2000.

SUMMARY

ARCHIVES AND ETHICS

Archival science started to deal with ethics only recently, that is why this paper explains basic terms, elaborates relations between ethics and archives, basic values, why ethics is necessary to archives and archivists.

Ethics defines and explains principles that solve ethical dilemmas, helps forming a opinion, reflection which precedes action (decision making). Ethics is not identical to law. Law establishes and defines process of preserving the minimum of social order, minimal standard of socially acceptable behavior. There are no universal ethical principles valid for any time and any society, various societies creates different concepts of "good" and "bad" actions.

Ethics should answer what is correct action for a certain situation. That answer is based on values. Basic values of all people are declared in the United Nations General Declaration on Human Rights.

To judge a certain action as morally in/correct, it is necessary to have standards of comparison, criterions to make a judgment, to compare with. These criterions are drawn up as rules or norms. Each employee is a member of a specific profession, and as such has responsibilities towards society and social environment, which is regulated by the code of ethics. Main purpose of a code of ethics is to upgrade level of professional work.

Code of Ethics of a certain profession should be adjusted with universal values. In the year 1996 archival community has adopted its very first Code of ethics. Certain situations are difficult to be solved using the Code of Ethics orders and are left to each person's conscience.